

Interpellation IP 3/2024 rd

Kim Berg sd m.fl.

Interpellation om nedläggningen av sjukhus

Till riksdagen

Enligt en färsk enkät gjord av marknadsundersökningsbolaget Taloustutkimus värdesätter medborgarna det arbete som utförs i kommunerna och välfärdsområdena och vill garantera tillräckliga finansiella resurser för deras lagstadgade tjänster. Nio av tio finländare anser att de tjänster som produceras i kommunerna och välfärdsområdena är viktiga eller mycket viktiga för att det dagliga livet ska fungera. Nästan lika många anser att staten måste se till att kommunerna och välfärdsområdena får tillräcklig med pengar för att producera de lagstadgade tjänsterna.

Regeringen har andra värderingar. Enligt riktlinjerna i regeringsprogrammet för regeringen Orpo ska statsfinanserna anpassas genom att ökningen av social- och hälsovårdsutgifterna reduceras med 1,4 miljarder euro. Utöver de besparingar som anges i regeringsprogrammet har det antytts att man vid ramförhandlingarna i mitten av april strävar efter ytterligare besparingar inom social- och hälsovårdssektorn. Redan nu tvingar regeringen områdena att skära ned på social- och hälsovården och äventyrar därmed tillgången till tjänster och tjänsternas tillgänglighet. Regeringens bristande flexibilitet när det gäller att svara på den oförutsedda kostnadsökningen och regeringens hot om nedskärningar i finansieringen av social- och hälsovården tvingar välfärdsområdena att panikartat gallra bort närservice.

Som en del av nedskärningarna strävar regeringen efter att från och med 2027 varje år göra besparingar på hundra miljoner euro på nationell nivå inom den specialiserade sjukvårdens servicestruktur. För beredningen av detta tillsattes vid social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp för att utreda arbetsfördelningen mellan sjukhusen och jourerna dygnet runt. Arbetsgruppen offentliggjorde sin utredning i januari. Enligt arbetsgruppens förslag ska nätverket av centralsjukhus reduceras så att endast 5–8 centralsjukhus återstår. Förslaget innebär att centralsjukhuset inom flera välfärdsområden läggs om till ett akutsjukhus som inte längre tillhandahåller intensivvård, operationsberedskap dygnet runt eller förlossningar. Hälften av Finlands förlossningsenheter skulle stängas. Tavastehus, Kotka, S:t Michel, Nyslott, Karleby, Kajana och Kemi riskerar att stå utan centralsjukhus. Om det bara återstår fem centralsjukhus, skulle också Villmanstrand, Joensuu, Vasa eller Rovaniemi kunna bli av med sitt centralsjukhus. I planerna ingår också att på många håll lägga ned samjouren dygnet runt eller jouren på basnivå. Sådana jourer finns i Borgå, Lojo, Raseborg, Hyvinge, Salo, Valkeakoski, Kouvola, Varkaus, Idensalmi, Jämsä, Jakobstad, Brahestad, Oulainen, Ivalo och Kuusamo.

Regeringen har lovat välfärdsområdena arbetsro, men inte ett spår av detta kvarstår efter arbetsgruppens utredning. Utredningen av sjukhusnätverket säger en sak, medan regeringen hävdar något annat. Vid social- och hälsovårdsministeriet har den ansvariga ministern Juuso tagit avstånd

Interpellation IP 3/2024 rd

från den beställda utredningen. Trots det bereder social- och hälsovårdsministeriet utifrån den nämnda utredningen en proposition om sjukhusens och jourernas roll och servicenätet, och avsikten är att lagändringarna ska lämnas till riksdagen i höst. Ministern konstaterade under frågestunden den 4 april 2024 att det också finns andra alternativ på tapeten, men att inga beslut eller politiska riktlinjer ännu har slagits fast. Regeringen kommer enligt ministern att fortsätta granska olika konsekvensbedömningar och undersöka alternativ.

Det måste göras en samlad bedömning av konsekvenserna av att sjukhustjänster gallras ut. Ett täckande nätverk av sjukhus som tjänar sin omgivning är en central säkerhetsfaktor som garanterar regional jämlikhet och tryggar den regionala livskraften. Utgallringen av sjukhusfunktioner har också en betydande inverkan på sjukhusets återstående uppgifter och på verksamhetsförutsättningarna för de läroanstalter i området som ger utbildning inom social- och hälsovården. En centralisering av förlossningarna kan göra kommunerna i ett område utan förlossningssjukhus mindre attraktiva för dem som är i familjebildningsåldern och för barnfamiljerna. Samjouren dygnet runt är en viktig del av patientsäkerheten och av de regionala tjänster som är viktiga för människorna. En centralisering av jourverksamheten hotar att försvaga tillgången till tjänster, förvärpa trafikstockningarna, försvåra rekryteringen av vårdpersonal och på så sätt fördjupa personalbristen och försämra kvaliteten på vården. Det är absolut nödvändigt att öppet diskutera sjukhusnätets framtid i en form som medborgarna kan ta ställning till. Den besinningslösa nedkörningen av servicenätet väcker förstäelig oro också hos social- och hälsovårdspersonalen. Nu bör man på olika sätt trygga social- och hälsovårdsbranschens förmåga att attrahera och hålla kvar personal i stället för att skapa osäkerhet om jobben och arbetsförhållandena och försvaga välbefinnandet i arbetet.

Regeringen har inte gett efter en tum när det gäller att underlätta välfärdsområdenas underskott. Regeringens politik, dvs. att kraftigt banta ned sjukhusnätet och utarma välfärdsområdena ekonomiskt, leder till att de offentliga social- och hälsovårdstjänsterna urholkas. Vi i oppositionen har bland annat föreslagit att regeringen slopar de kraftiga anslagsnedskärningarna, förlänger den tid välfärdsområdena har på sig att täcka ett underskott och beviljar en del av efterfinansieringen för nästa år redan i år, överför finansieringen av resekostnader från FPA till välfärdsområdena och stävjar användningen av inhyrd arbetskraft. Inget av förslagen har fallit regeringen på läppen. Svaret har vältrats över på välfärdsområdena utan att dessa i praktiken getts någon möjlighet att agera på något annat sätt än de gör.

Riksdagen behandlar också en proposition om att stärka finansministeriets styrning till förfång för social- och hälsovårdsministeriet, som har den styrande uppgiften i fråga om innehållet. Sakkunniga har under remissbehandlingen av lagutkastet varnat för att de finanspolitiska målen kan få en dominerande roll i styrningen av social- och hälsovården. Det är inte acceptabelt. Tillräckliga social- och hälsovårdstjänster har grundlagsskydd och måste tryggas för medborgarna. Välfärdsområdena bör ges ro att själva besluta om servicestrukturen inom sitt område utifrån den finansiering de får.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Tänker regeringen föreskriva om en minskning av antalet centralsjukhus,

Interpellation IP 3/2024 rd

tänker regeringen föreskriva om stängning av enheter som har jour dygnet runt,

tänker regeringen lägga ned de jourer som arbetar med stöd av dispens när dispensen går ut,

tänker regeringen skärpa bestämmelserna i fråga om förlossningssjukhusen,

vilka beräkningar baserar sig regeringens planerade besparingar i fråga om sjukhusen och jourerna på,

tänker regeringen göra och publicera samlade bedömningar av konsekvenserna av att sjukhusens uppgifter begränsas, med beaktande också av konsekvenserna för regionernas livskraft, och

hur tänker regeringen trygga tillgången till och tillgängligheten för de grundlagsskyddade social- och hälsovårdstjänsterna för invånarna i alla välfärdsområden i hela landet?

Interpellation IP 3/2024 rd

Helsingfors 11.4.2024

Kim Berg sd
Tytti Tuppurainen sd
Antti Lindtman sd
Lauri Lyly sd
Aki Lindén sd
Joonas Räsänen sd
Matias Mäkynen sd
Elisa Gebhard sd
Tuula Väättäinen sd
Ilmari Nurminen sd
Pia Viitanen sd
Niina Malm sd
Eemeli Peltonen sd
Johan Kvarnström sd
Paula Werning sd
Mika Kari sd
Tuula Haatainen sd
Krista Kiuru sd
Ville Merinen sd
Suna Kymäläinen sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Anna-Kristiina Mikkonen sd
Maria Guzenina sd
Johannes Koskinen sd
Piritta Rantanen sd
Timo Suhonen sd
Saku Nikkanen sd
Helena Marttila sd
Pinja Perholehto sd
Harry Harkimo liik
Johanna Ojala-Niemelä sd
Pekka Aittakumpu cent
Hannu Hoskonen cent
Antti Kaikkonen cent
Eeva Kalli kesk
Vesa Kallio cent
Anne Kalmari cent
Hilkka Kemppi cent
Tuomas Kettunen cent
Hanna Kosonen cent
Katri Kulmuni cent
Antti Kurvinen cent
Mika Lintilä cent
Markus Lohi kesk

Interpellation IP 3/2024 rd

Hanna-Leena Mattila cent
Timo Mehtälä kesk
Olga Oinas-Panuma cent
Jouni Ovaska cent
Hanna Räsänen cent
Annika Saarikko cent
Mikko Savola cent
Eerikki Viljanen cent
Fatim Diarra gröna
Tiina Elo gröna
Bella Forsgrén gröna
Pekka Haavisto gröna
Atte Harjanne gröna
Hanna Holopainen gröna
Inka Hopsu gröna
Saara Hyrkkö gröna
Krista Mikkonen gröna
Maria Ohisalo gröna
Jenni Pitko gröna
Oras Tynkkynen gröna
Sofia Virta gröna
Li Andersson vänst
Timo Furuholm vänst
Veronika Honkasalo vänst
Mai Kivelä vänstvänst
Anna Kontula vänst
Minja Koskela vänst
Merja Kyllönen vänst
Laura Meriluoto vänst
Aino-Kaisa Pekonen vänst
Jussi Saramo vänst